

Nr 371

Av herr Lothigius, om förbud mot utsläppande i vissa fall av avloppsvatten i Vättern.

(Lika lydande med motion nr 299 i Första kammaren)

För den framtida friskvattenförsörjningen är det av största betydelse att det finns tillräckliga vattentäkter av sådan kvalitet att reningskostnaderna inte blir orimligt höga. En undersökning av dessa tillgångar ingår i de uppdrag som naturresursutredningen fått sig ålagda. Undersökning, katalogisering och behandling av materialet tar emellertid avsevärd tid, och under denna tid pågår vattenförstöringen i accelererad takt. Det framstår därför som en nödvändighet att redan på nuvarande stadium skydda vissa vattenområden om vilka man klart kan säga att dessa kommer att vara av avgörande betydelse för den framtida dricksvattenförsörjningen.

Det bästa exemplet på en sjö med sådan framtida avgörande betydelse är Vättern. Denna sjö är dessutom ur många andra synpunkter en av de mest intressanta i vårt land. Genom sin storlek och sitt djup har den en mycket hög kubikmassa, vilket gjort att den utan synligare vådor fått utgöra recipient för avloppsvatten under mycket lång tid.

Genom den ökade industrialiseringen och kanske framför allt samhällenas användande av centrala avloppsledningar har Vättern under de senaste årtiondena fått mottaga så stora mängder grovt förorenat avfallsvatten att det i dag finns tecken som tyder på att sjön inom en snar framtid kommer att gå samma öde till mötes som de flesta vattendrag i Europa.

Problemet har tidigare observerats av berörda länsstyrelser och har även interpellationsvis framförts i riksdagen. Detta har medfört att en kommitté för Vätterns vattenvård bildats med uppgift att vara huvudman för en del undersökningar som emellertid nu i det närmaste är avklarade. Dessa utredningar visar att snabba åtgärder är nödvändiga. Till detta kommer att vätternätet med största sannolikhet kommer att vara av avgörande betydelse för dricksvattenförsörjningen i Mellan- och Sydsverige.

Vättern förser i dag ett mycket stort antal av städerna i Västergötland och Östergötland samt Småland med vatten och beräknas inom en nära framtid även förse en stor del av de skånska städerna.

Enligt gjorda beräkningar kommer under den närmaste tioårsperioden minst 700 000 människor att för sin vattenförsörjning vara beroende av Vättern. Till detta kommer så det värde som Vättern har som fritidssjö

med dess stora möjligheter till bad och fiske. Sjön i fråga har dessutom ett mycket stort värde för folkhushållningen genom den speciella kvalitetsfisk, bl. a. rödingen, som ger utkomst åt både yrkesfiskare och andra. De gamla lekplatserna i Vättern är nu på väg att spolieras. Undersökningar visar att gamla yngelplatser som rödingen fortfarande använder ger en mycket ringa procent av levande yngel. Omedelbara kraftfulla åtgärder, där Vättern mot bakgrunden av sina framtidsöden särskilt behandlas, skulle komma att väcka stor uppmärksamhet och utgöra ett föredöme för andra sjöars behandling. De skulle också tjäna rent vetenskapliga syften.

Den vattenvårdsplan som är under utarbetande för Vättern kommer att vara klar först omkring 1969—1970, och det torde sedan dröja en bra bit in på 1970-talet innan man kan börja genomföra densamma. Då man emellertid redan nu vet vilka som är de mest angelägna åtgärderna synes det oförlåtligt att i avvaktan på en framtida utveckling inte förhindra en fortsatt förstöring. Jag vill därför föreslå att man med omedelbar verkan inför förbud mot nya utsläpp av förorenat vatten i Vättern samt att man genom införande av vidgad avdragsrätt för reningsanläggningar stimulerar de industrier som nu använder Vättern som recipient till skyndsamma åtgärder i vattenvårdande syfte.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att Kungl. Maj:t utfärdar förbud mot användande av Vättern som recipient för nyanlagda avloppsledningar såvida inte avloppsvattnet först genom närsaltreduktion blivit föremål för tillfredsställande rening.

Stockholm den 24 januari 1968

Carl-Wilh. Lothigius (h)
